

Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. ректора ЗВО

Вікторія ПЕТРУШЕНКО

31 серпня 2023 р.

“ПОГОДЖЕНО”

Завідувач кафедри філософії та суспільних наук

професор ЗВО Святослав ЧЕРКАСОВ

«31» серпня 2023 р.

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Соціальна психологія»

Спеціальність	225 Медична психологія
Освітній рівень	Магістр
Освітня програма	ОПП «Медична психологія», 2022
Навчальний рік	2023-2024
Кафедра	філософії та суспільних наук
Лектор	доц. ЗВО Павло КУЛІШ
Контактна інформація	<i>philosophy@vnmi.edu.ua,</i> <i>вул. Стуса, 2 (навчальний корпус №2), (0432) 672943</i>
Укладач силабусу	доц. ЗВО Тарас БЕДНАРЧИК

1. Статус та структура дисципліни

Статус дисципліни	Обов'язкова
Код дисципліни в ОПП та місце дисципліни в ОПП	ОК 30, складова циклу дисциплін професійної підготовки
Курс/семестр	3 курс (V-VI семестри)
Обсяг дисципліни (загальна кількість годин/ кількість кредитів ЄКТС)	90 годин / 3 кредити ЄКТС
Кількість змістових модулів	4
Структура дисципліни	Лекції – 16 год. Практичні заняття – 50 год. Самостійна робота – 24 год.
Мова викладання	українська
Форма навчання	Денна. При встановленні законодавством надзвичайних ситуацій форма проведення занять може бути змінена на змішану

2. Опис дисципліни

Коротка анотація курсу, актуальність. Соціальна психологія як навчальна дисципліна є складовою сучасної вищої освіти лікаря-психолога. Предмет забезпечує засвоєння фундаментальних знань щодо соціальних та психогенних факторів захворювань, з метою створення умов психопрофілактики та підвищення якості та ефективності психотерапевтичних впливів; сприяє розуміння механізмів виникнення проблем у соціальній взаємодії особистості та шляхів їх попередження та подолання; надає студентам можливість не тільки оволодіти системою психологічних знань про включення особистості в різні соціальні групи, а й забезпечує формування на цій основі психологічних та педагогічних вмінь що є одним з важливих елементів у професійній підготовці та майбутній діяльності лікаря-психолога; дає можливість обирати ефективні тактики спілкування й виховання пацієнта в контексті спілкування з метою його повноцінної адаптації до умов лікувального процесу.

Передреквізити. Для успішного засвоєння дисципліни студенту необхідні знання, отримані в процесі вивчення студентами наступних дисциплін на 1-2 курсах: медична психологія. Вступ до спеціальності, історія психології та сучасні напрямки психології, філософія, анатомія людини, біологія, біологічна та біоорганічна хімія, гістологія, цитологія та ембріологія, фізіологія, догляд за хворими, біоетика.

Мета курсу та його значення для професійної діяльності. Метою є професійна підготовка студентів-психологів. Дисципліна орієнтована на отримання знань про основні психологічні положення, механізми, форми процесу соціальної взаємодії в процесі включення особистості в різні соціальні групи; взаємозв'язок соціального і психічного, їх взаємодію, взаємозалежність, взаємовпливи на рівні окремої людини та спільності, що характеризують особистість і групу.

Постреквізити. В процесі вивчення дисципліни набуваються знання, необхідні для успішного засвоєння фахових дисциплін, які забезпечують подальшу підготовку студентів-психологів: психологія спілкування, психологія особистості та диференційна психологія, психологія конфлікту, загальна психологія, сучасні напрямки в психології, сімейна психологія, експериментальна психологія та психодіагностика, психологія особистості, психофізіологія, пропедевтика психіатрії, психологічне консультування та психокорекція, психологія сім'ї, психологія девіантної поведінки, психологія життєвої кризи, вмирання та смерті.

3. Результати навчання:

засвоєння основних методів дослідження соціально-психологічних явищ, сучасних напрямків соціально-психологічних теорій, здатність визначати особистість в контексті соціальної поведінки, системи установок, інтересів, цінностей та процесів соціалізації.

Після успішного вивчення дисципліни здобувач зможе:

- оперувати понятійно-категоріальним апаратом соціальної психології, складати програму і самостійно проводити соціально- психологічні дослідження, проводити психодіагностику особистості, взаємовідносин у медичному колективі, малих групах, сім'ї;
- використовувати прийоми ефективного слухання, перцепції та психологічного впливу на пацієнтів;
- ефективно розв'язувати міжособистісні, групові та міжгрупові конфлікти й запобігати їх виникненню;
- створювати сприятливий соціально-психологічний клімат у медичному колективі та в групах пацієнтів.

4. Зміст та логістика дисципліни

Модуль 1. Сутнісні характеристики соціальної психології	V семестр 30 год/1 кредит	Лекції №№1–4 Практичні заняття №№1–8 Теми для самостійного опрацювання №№1–3
Модуль 2. Соціальна психологія груп та міжгрупової взаємодії	VI семестр 60 год/2 кредити	Лекції №№1–4 Практичні заняття №№1–16 Теми для самостійного опрацювання №№1–9

Дисципліна включає 24 теми, 2 модулі.

Модуль 1. Сутнісні характеристики соціальної психології

Змістовий модуль 1. Місце і роль соціальної психології в системі наукового пізнання.

Тема 1. Сутність, структура, функції та категорії соціальної психології. Предмет і завдання соціальної психології.

Тема 2. Характеристика основних методів соціально-психологічного дослідження. Метод соціометрії.

Змістовий модуль 2. Особистість у групі.

Тема 1. Соціалізація особистості. Механізми соціалізації.

Тема 2. Специфіка входження особистості в групу. Статусно-рольові характеристики особистості.

Тема 3. Поняття спілкування в соціальній психології. Афіліація та альтруїзм як складові потреби в спілкуванні.

Тема 4. Міжособистісна взаємодія. Психологія впливу на інших людей.

Тема 5. Труднощі міжособистісного спілкування.

Тема 6. Механізми взаєморозуміння.

Модуль 2. Соціальна психологія груп та міжгрупової взаємодії

Змістовий модуль 3. Психологія малих та великих соціальних груп.

Тема 1. Феномен групи з погляду соціальної психології.

Тема 2. Мала група у контексті соціальної психології та її динамічні характеристики.

Тема 3. Лідерство та керівництво. Стиль керівництва і проблеми ефективності групової діяльності і згуртованості групи.

Тема 4. Поняття групового рішення. Керівництво і лідерство у малих групах.

Тема 5. Форми групових дискусій.

Тема 6. Психологія великих соціальних груп і масових явищ. Громадська думка та суспільні настрої.

Змістовий модуль 4. Особливості прикладної соціальної психології.

Тема 1. Психологічні особливості етнічних груп. Ментальність та етноцентризм.

Тема 2. Прикладна соціальна психологія у сфері реклами. Соціально-психологічний аналіз рекламного продукту.

Тема 3. Соціально-психологічна структура організацій. Робота з персоналом в організації.

Тема 4. Прикладна соціальна психологія у сфері економіки та виробництва

Тема 5. Прикладна соціальна психологія у сфері політики.

Тема 6. Прикладна соціальна психологія у сфері освіти і науки. Навчання і виховання як психологічний феномени.

Тема 7. Прикладна соціальна психологія і охорона здоров'я. Теоретико-методологічні основи психології здоров'я.

Тема 8. Прикладна соціальна психологія і сім'я.

Тема 9. Прикладна соціальна психологія у правовій сфері.

Тема 10. Методи прикладної соціальної психології. Фокус-група як один з методів соціальної психології.

Теми лекційного курсу розкривають сутність соціальної психології та проблематику соціалізації, спілкування, взаємодії у малих та великих групах.

Практичні заняття передбачають теоретичне обґрунтування основних питань теми та засвоєння наступних практичних навичок:

1. визначати соціально-психологічну структуру великих і малих груп;
2. давати рекомендації по формуванню нормального психологічного клімату в сім'ї і колективі
3. запобігати виникненню конфліктів та ефективно їх розв'язувати;
4. адекватно сприймати і ефективно впливати на членів групи;
5. володіти комунікаційними навичками;
6. уміти встановлювати контакт і формувати мотивацію на лікування;
7. використовувати прийоми ефективного слухання і висловлювання.

На практичних заняттях студенти доповідають, дискутують, обґрунтовано відстоюють свої погляди та позиції, формулюють висновки до опрацьованої теми.

Самостійна робота студента передбачає підготовку до практичних занять, вивчення тем для самостійної позааудиторної роботи, підготовка презентацій, таблиць, альбомів, плакатів, опрацювання наукової літератури та написання оглядів з наданих тем. Контроль засвоєння тем самостійної позааудиторної роботи здійснюється на заняттях та підсумковому контролі з дисципліни.

Індивідуальна робота включає опрацювання наукової літератури, підготовку оглядів з наданих тем, виконання науково-практичних досліджень, участь у профільних олімпіадах, науково-практичних конференціях, конкурсах студентських наукових робіт.

Тематичні плани лекцій, календарні плани практичних занять, тематичний план самостійної позааудиторної роботи, напрямки індивідуальної роботи опубліковані на сторінці кафедри на сайті університету.

Маршрут отримання матеріалів: Кафедра філософії та суспільних наук /Студенту/Очна форма навчання/ Медична психологія/ 3 курс /Навчально-методичні матеріали/ або за посиланням <https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-філософії> Доступ до матеріалів здійснюється з корпоративного акаунту студента s000XXX@mailto:s000XXX@vnmu.edu.ua @vnmu.edu.ua.

5. Форми та методи контролю успішності навчання

Поточний контроль на практичних заняттях	Методи: усне або письмове опитування, електронне опитування
Підсумковий контроль дисципліни – (дифзалік)	Методи: письмове опитування Згідно Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (посилання

по завершенню VI семестру	https://www.vnmu.edu.ua/downloads/pdf/polog_organiz_ocv_proc(2022).pdf
Засоби діагностики успішності навчання	теоретичні питання

6. Критерії оцінювання

Оцінювання знань здійснюється згідно Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (посилання [https://www.vnmu.edu.ua/downloads/pdf/polog_organiz_ocv_proc\(2022\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/pdf/polog_organiz_ocv_proc(2022).pdf))

Поточний контроль	За чотирьох бальною системою традиційних оцінок: 5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»
Підсумковий контроль з дисципліни	Оцінка за дифзалік: 71-80 балів – «відмінно» 61-70 балів – «добре» 50-60 балів – «задовільно» Менше 50 балів – «не задовільно»/не склав
Оцінювання дисципліни:	Поточна успішність – від 72 до 120 балів (конвертація середньої традиційної оцінки за практичні заняття за 120-бальною шкалою): 60% оцінки за дисципліну Підсумковий контроль – від 50 до 80 балів: 40% оцінки за дисципліну Індивідуальна робота – від 1 до 12 балів Сумарно від 122 до 200 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
180–200	A	відмінно	зараховано
170–179,99	B	добре	
160–169,99	C	добре	
141–159,99	D	задовільно	
122–140,99	E	задовільно	
0–121,99	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–121,99	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. Політика навчальної дисципліни/курсу

Студент має право на отримання якісних освітніх послуг та безпечне освітнє середовище в умовах воєнного стану, надзвичайних ситуацій та надзвичайних станів, доступ до сучасної наукової та навчальної інформації, кваліфіковану консультативну допомогу під час вивчення дисципліни та опанування практичними навичками. Політика кафедри під час надання освітніх послуг є студентоцентрованою, базується на нормативних документах Міністерства освіти та Міністерства охорони здоров'я України, статуті університету та порядку надання освітніх послуг, в тому числі при виникненні надзвичайних ситуацій, регламентованого основними документами та розпорядженнями щодо організації навчального процесу в ВНМУ ім.М.І.Пирогова та засадах академічної доброчесності.

Дотримання правил розпорядку ВНМУ, техніки безпеки на практичних заняттях. Інструктаж з техніки безпеки та поведіння під час сигналу «Повітряна тривога!»

проводиться на першому практичному занятті викладачем. Проведення інструктажу реєструється в Журналі інструктажу з техніки безпеки.

Вимоги щодо підготовки до практичних занять. Студент повинен бути підготовленим до практичного заняття, тестові завдання до поточної теми мають бути розв'язані, схеми та таблиці заповнені.

На заняття слід приходити вчасно, без запізнення. Студент, який запізнився більше, ніж на 15 хвилин на заняття, не допускається до останнього і повинен його відпрацювати в установленому порядку.

Студент повинен дотримуватись правил безпеки на практичних заняттях та під час знаходження у приміщеннях кафедри, діяти згідно встановлених інструкцій під час виникнення надзвичайних ситуацій.

Під час обговорення теоретичних питань студенти мають демонструвати толерантність, ввічливість та повагу до своїх колег та викладача; при виконанні завдань робоче місце має зберігатись у порядку.

Використання мобільних телефонів та інших електронних девайсів. Використання мобільних телефонів та інших електронних пристроїв на занятті допускається тільки під час електронного тестування або опитування та під час виконання пошукових і групових завдань.

Академічна доброчесність. Під час вивчення дисципліни студент має керуватись Кодексом академічної доброчесності ВНМУ ім. М. І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> загальна інформація/ Основні документи/ Кодекс академічної доброчесності). При порушенні норм академічної доброчесності під час поточного та підсумкових контролів студент отримує оцінку «2» та повинен її відпрацювати своєму викладачу в установленому порядку протягом двох тижнів після отриманої незадовільної оцінки.

Пропуски занять. Пропущені заняття відпрацьовуються в порядку, установленому в чинному положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (посилання [https://www.vnmu.edu.ua/downloads/pdf/polog_organiz_ocv_proc\(2022\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/pdf/polog_organiz_ocv_proc(2022).pdf)) у час, визначений графіком відпрацювань (опублікований на сайті університету <https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-філософії>) своєму чи черговому викладачу. Для відпрацювання пропущеного заняття студент має пройти тестування та письмово чи усно відповісти на питання до теми заняття.

Порядок допуску до підсумкового контролю з дисципліни наведений в чинному положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (посилання [https://www.vnmu.edu.ua/downloads/pdf/polog_organiz_ocv_proc\(2022\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/pdf/polog_organiz_ocv_proc(2022).pdf)). До підсумкового контролю допускаються студенти, які не мають пропущених невідпрацьованих практичних занять та отримали середню традиційну оцінку не менше «3».

Додаткові індивідуальні бали. Індивідуальні бали з дисципліни студент може отримати за індивідуальну роботу, теми якої оприлюднені на сайті кафедри в навчально-методичних матеріалах дисципліни, кількість балів визначається за результатами ІРС згідно чинному положенню про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова ([https://www.vnmu.edu.ua/downloads/pdf/polog_organiz_ocv_proc\(2022\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/pdf/polog_organiz_ocv_proc(2022).pdf)).

Вирішення конфліктних питань. При виникненні непорозумінь та претензій до викладача через якість надання освітніх послуг, оцінювання знань та інших конфліктних ситуацій, студент повинен спершу повідомити про свої претензії викладача. Якщо конфліктне питання не вирішено, то студент має право подати звернення до завідувача кафедри згідно чинному положення про розгляд звернень здобувачів вищої освіти у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи).

Політика в умовах дистанційного навчання. Порядок дистанційного навчання регулюється чинним положенням про запровадження елементів дистанційного навчання у

ВНМУ ім. М. І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація / Основні документи). Основними навчальними платформами для проведення навчальних занять є **Microsoft Team, Google Meets**. Порядок проведення практичних занять та лекцій, відпрацювань та консультацій під час дистанційного навчання оприлюднюється на веб-сторінці кафедри на сайті університету (<https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-філософії/> / Студенту).

Зворотній зв'язок з викладачем здійснюється через месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp) або електронну пошту (на вибір викладача) в робочий час.

8. Навчальні ресурси

Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедри. Маршрут отримання матеріалів <https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-філософії/> Студенту. Консультації проводяться два рази на тиждень згідно графіку консультацій.

9. Розклад та розподіл груп по викладачам опублікований на веб-сторінці кафедри на сайті університету (<https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-філософії/> Студенту).

10. Питання до підсумкового контролю дисципліни опубліковані на сторінці кафедри на сайті університету (<https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-філософії/> Студенту).

Силабус з дисципліни «Соціальна психологія» обговорено та затверджено на засіданні кафедри філософії та суспільних наук (протокол №1, від 30 серпня 2023 року)

Відповідальний за курс

Павло КУЛІШ

Завідувач кафедри

Святослав ЧЕРКАСОВ